

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Vetustas, Sanctimonia, Potentia atque Majestas,
Celsissimae Augustissimaeque, Serenissimorum Ducum
Brunsvicensium Ac Lyneburgensium Domus**

Mader, Joachim Johann

Helmestadii, 1661

X. De Ecclesia Collegiata S. Blasii in Brunsvvik, & Ser[enissi]mis
Brunsvicensium Ducibus, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10983

X.

De

Ecclesia collegiata S. Basilii in
Brunsvvik

&

SERENISSIMIS BRUNSVI-
CENSIUM DUCIBUS,

excerpta Chronologica,

è duabus vetustis ejusdem Ecclesiæ
membranis.

Hæc sunt nomina Reliquiarum, quæ sunt reconditæ in cruce, quæ stat in media Ecclesia antechorum, quam Dux HINRICUS Leo fieri iussit pro remedio animæ suæ. De ligno Domini. De spinea corona. De vestimentis S. Mariæ, S. Johannis Baptistæ, S. Stephani Protomart. S. Laurentii Martyris. S. Christophori Martyris. S. Quiriaci, qui & Judas. SS. Nerci & Achillæi, & Pancratii Martyrum; S. Nicolai Episcopi & confessoris. S. Mariæ Magdalena.

Istæ reliquiæ sunt in capite nigræ crucis, Anno 1312. Sanguis Domini nostri Jesu Christi. De ligno Domini. De virga Aaron. S. Bartholomæi Apostoli. De Innocentibus. S. Hippolyti Martyris. S. Damiani Martyris. S. Thomæ Episcopi & martyris. S. Cæcilie Virginis & martyris. SS. Justi & Arthemii & Honestæ Martyrum.

Istæ reliquiæ sunt positæ in novum plenarium, An. Domini 1312. De ligno Domini, de vestimentis S. Johannis Evangel. S. Matthæi S. Marci Evang. S. Lucæ Evang. S. Petri, S. Pauli, S. Bartholomæi, S. Johannis Baptistæ, S. Blasii Episcopi. S. Thomæ Episcopi, De Innocentibus, SS. Abdon & Sennes, S. Godehardi Episc., S. Barvvardi Episc., S. Auctoris Episc., S. Magni Episc., S. Ursulæ Virginis, S. Cæcilie Virg., S. Laurentii Martyris, S. Adelheydis Imperatricis, S. Cunegundis Imp. & Virginis, S. Hentici Regis.

Anno Domini 1312. In vigilia translationis S. Blasii Episcopi, est dicata capella, altare & cœmeterium in *Sceverlingeborg*, in honorem S. Mariæ, S. Johannis Bapt., & S. Blasii Episcopi & Martyris, à fratre Hermanno Belonvilonensis Ecclesie S. Johannis Baptistæ Episcopo, auctoritate Domini Alber-

Alberti de Anehalt, Halberstadenſis Eccleſiæ Epifcopi, procurantibus Dominis noſtris, Bal. Decano, Eugenio de Medingen Præpoſito, Henrico de Lunenburg, Echardo cuſtode, Thiderico de Gadenſted/ Magiſtro Brunone, Widekindo, Sigfrido de Alten/ Borchardo de Cramme/ & patre ſuo Harberto, Henrico de Weverlinge, Ludolfo de Holleghe, Lukemanno, Waſmodo de Rneſebec/ Nicolao de Werſe/ Johanne Felice & Thiderico de Poſede de Goſlaria, Reinboldo Scholaſtico.

Iſtæ reliquiæ ſunt poſitæ in altare. De virga Aaron, de candelâ, quam S. Petrus confecravit, de velo B. Mariæ S. Johannis Baptiſtæ. S. Andreæ. S. Bartholomæi. S. Jacobi majoris. S. Stephani Protom. S. Blaſii Epifc. S. Laurentii. S. Burchardi Epifc. S. Margaretæ virg. SS. Undecim millium virginum. Tranſlata eſt autem ab eodem Epifcopo Hermannō dedicatio capellæ in diem Dominicam, poſt feſtum S. Mariæ Magdalenæ anno Domini 1312.

Anno Domini 1342 fuit magna inundatio aqua in die Præxedis Virg. à longinquis temporibus inaudita. Nam in altis montibus unda ebullire videbatur, de terra ſimiliter & in domibus; Ad partem occidentalem omnes fluvii fuerunt magni ſupra modum.

Hac ſcripta videbatur alioquâto recentior

Anno Domini 1322. in die SS. Johannis & Pauli hora prima Eclipſis ſolis fuit generalis, & illo anno periit annonâ, & ſequente anno ſequebatur magna Kariſtia; ita quod chorus ſiliginis ſolvit unam marcâ argenti puri, & fuit aura per totum annum multum pluvioſa.

Anno Domini 1370. chorus ſiliginis ſolvit 1. marcâ ante tempus meſſis

Milleno ducenteno quarto nonageno Remigii ſunt ſuſpenſi bis quinq; magiſtri,

Dux

*Dux intromissus; at M. tria CCC. minus uno
Hic victor Brunsvik superavit nemine laeso.
Mille trecentos - - - - - Deus annos
Quando complevit, & Dux in pace quievit,
Mauricii mane, corpusq; reliquit inane.*

Ter quinquagenos DAVID canit ordine Psalmos
Versus bis mille sexcentos sex canit ille.

*Idem scriptae-
rant ma-
nus recen-
tioris ali-
enjus.* Anno Domini 1455. circa Pentecosten pro una marca Brunsvicensi, qua valuit tres florenos cum III. solidis novis, emerunt in foro decem choros hordei.

Anno Domini 1482. ipso die Iacobi obiit Illustrissimus Princeps Dominus Wilhelmus, in Brunsvick & Lunenburg Dux. Cæcilia de Brandenburg uxor. Mechildis de Holstein & Schomborg secunda uxor. Exequia ejus in trigesimo fuerant peracta solemniter in laudem Dei.

Domina Gisla de Werle tres viros habuit. Primus fuit Dux Sueviæ, cui genuit Hermannum Ducem Sueviæ. Secundus fuit comes BRUNO in Brunsvik, cui genuit Ludolfum in Brunsvik. Idem Ludolfus Ebertum. Idem Ebertus Gertrudin. Eadem Gertrudis. Rixam imperatricem. Eadem Rixa Gertrudin Ducissam. Eadem Gertrudis Ducissa HENRICUM LEONEM Ducem. Idem Dux Hinricus genuit Wilhelmum, Wilhelmus Ottonem, Otto Albertum, Johannem, Ottonem, Conradum, Marchinissam, uxorem regis Hollandiæ, Dominam de Rugen/ Dominam de Unehalt/ Ducissam Saxonix.

3. Item Domine Gislæ fuit tertius maritus Conradus Rex, cui genuit Hinricum hujus nominis tertium Regem. Hinricus III. rex genuit Hinricum IV., Hinricus IV. genuit Hinricum V., qui pugnavit in Welpesholtze Anno Domini 1115.

Domini-

Dominus Hinricus Leo duxit Dominam Mechtilden filiam Regis Angliæ, de qua genuit Ottonem Imperatorem IV., Hinricum Palatinum, Wilhelmum, Luderum, qui puer obiit 1177. Dominus Otto IV. primo habuit Dominam Beatricem Regis Philippi filiam. Postea Dominam Mariam sororem Ducis Baviaræ, de quibus nullam reliquit hæredem.

Dominus Hinricus frater ejus duxit uxorem Agnes de de Reno, de qua principatum palatii obtinuit. De ista genuit duas filias, Ducissam Baviaræ & Marchionissam de Baden, quæ patre mortuo hæreditatem in Brunsvvik imperio Friderico secundo vendiderunt. Item aliam duxit uxorem Dominam Agnetem, Conradi Marchionis de Landesborcha filiam, quæ cum nullum haberet puerum, in viduitate sancte & pie vivendo monasterium religiosarum Dominarum in Winhausen instituit, ubi & quiescit.

Dominus Wilhelmus frater dictorum Dominorum principatum in Lunenburg & sedem habuit, & duxit Helenam Danorum regis filiam, de qua genuit Dominum Ottonem qui dicitur Puer, in Lunenburg. Iste partem proprietatis suæ, & partem patris sui Domini Palatini, quam filia suæ imperio vendiderant, totaliter unitam jure fœdali à Friderico II. habente curiam Maguntia, recepit, ubi, distante Principum sententia, de proprietate sæpe dicta fit ducatus.

*Ex alia quapiam ejusdem
Ecclesie membrana.*

Nno ab incarnatione Domini nostri Jesu Christi 310
passus est S. BLASTUS Episcopus.

Y

Anno

- Anno Domini 905. fundatum est monasterium S. Michaelis in Lüneborg.
- An. Dn. 935. Obiit Dominus Hermannus fundator ejusdem monasterii.
- An. Dn. 940. Obiit Domina Hildegardis uxor Domini Hermannii fundatoris.
- A. D. 1090. Obiit Ecbertus Marchio, fundator Cyriaci martyris.
- A. D. 1115. Completum est & dedicatum monasterium S. Ægidii, S. Johannis Evang. & S. Autoris Episcopi, à venerabili Episcopo Reginhardo, petente Gertrude Comitissa, & Domino Henrico Abbate. Eodem anno commissum est famosissimum prælium nostra ætate in Welpesholt.
- A. D. 1117. Obiit Gertrudis Marchionissa; filia Ecberti & fundatrix S. Ægidij in Brunsvik.
- A. D. 1166. Carolus Magnus de tumba levatus. Eodem anno Henricus Leo Dux super basem erexit Leonis effigiem in Brunsvik.
- A. D. 1101. Obiit Adeloldus Præpositus antiquæ Eccles. nostræ.
- A. D. 1170. passus est S. Thomas Cantuariensis Episcopus.
- A. D. 1173. fundata est Ecclesia S. Blasii Episcopi, quæ nunc est.
- A. D. 1188. Obiit Domina nostra Mechtildis fundatrix.
- A. D. 1195. Obiit Dux Henricus Leo fundator noster secundus.
- A. D. 1099. Surrexit Ordo Grisenfis.
- A. D. 1135. Muratus est conventus Canonicarum in Luttere, in ordinem S. Benedicti à Ludero Imp. & uxore ejus Rikza, mortuo Bernardo Comite de Haldensleben, qui primus fuit fundator Canonicarum.
- A. D. 1188. Dedicatum est altare S. Mariæ in choro.
- A. D. 1208. Surrexit ordo Prædicatorum sub Papa Honorio.

Anno D. 1213. Obiit Dux Wilhelmus de Lunenburg.

A. D. 1213. Obiit Otto IV. Romanus Imperator.

A. D. 1222. Dotatum est altare S. Bartholomæi à Duce Henrico Palatino.

A. D. 1227. Dedicata est Ecclesia S. Johannis Baptistæ, S. Blasii, & S. Thomæ, à venerabili Episcopo Hildesienfi, Domino Conrado in die S. Thomæ Episcopi.

Eodem anno in die S. Vitalis obiit Dux Hinricus Palatinus. Item eodem anno Dux Otto de Lunenburg patruelis suus cepit Brunsvich.

A. D. 1228. S. Franciscus de tumba levatur.

A. D. 1241. facta est Eclipsis Solis in octava S. Michaelis.

A. D. 1246. Translata est dedicatio Ecclesiæ S. Blasii à Domino Conrado Episcopo Hildesienfi in translationem D. Thomæ Episcopi.

A. D. 1251. Rex Wilhelmus Hollandiæ duxit Brunsvich filiam Ducis Ottonis.

A. D. 1252. Obiit idem Dux Otto de Lunenburg.

A. D. 1256. Suspensus est Comes Conradus de Everstein à Duce Alberto.

A. D. 1258. Darum est castrum Assseborg Duci Alberto Seniori.

A. D. 1264. Captus fuit Albertus Dux Senior, Apostolorum Simonis & Judæ.

A. D. 1277. Obiit Dux Johannes de Luneborg.

A. D. 1279. Obiit Dux Albertus.

A. D. 1279. Obiit frater suus Otto Hildesienfis Episcopus.

A. D. 1294. In die S. Remigii sunt suspensi X. magistri Gildonum, undecimus decollatus, duodecimus evasit per absentiam.

A. D. 1299. In die S. Pancratii immissus fuit Dux Albertus junior cum magno exercitu Brunsvich, à Conrado Molca-

Molendinario, extra valvam S. Andreae, sine aliqua
cade & aliquo bello.

A. D. 1292. obiit Dux Wilhelmus, filius Ducis Alberti Senioris.

A. D. 1300. Fuit annus jubilæus, cum omnes irent ad curiam
Romanam pro indulgentia, quæ tunc fuit à novo
confirmata à Domino Apostolico Bonifacio VIII.

Anno 1308. Fuit magnus cursus de viris & mulieribus, vo-
lentibus ire trans mare, temporibus Clementis Pa-
pæ V. Isti appellabantur *Crüschbrödere*.

Anno 1311. Circa festum S. Johannis Baptistæ fuit factus mi-
les Otto, filius Ducis Alberti junioris à March. Wol-
dek, patre & matre viventibus, & fuit tunc 19 an-
norum.

A. D. 1312. Dominus Clemens Papa V. destruxit omnino
Ordinem Templariorum, in concilio generali Vi-
ennæ celebrato.

A. D. 1313. Obiit Dux Henricus gloriosus Cæsar VI. & Imp.
Romanorum. Occisus per venenum in ablutione,
postquam communicaverat, dicitur à quodam fra-
tre de ordine Prædicatorum, suo Confessore.

A. D. 1314. Circa festum S. Ambrosii obiit Papa Clemens V.

I. S. D. *Scriptor iste videtur è viris decessisse Anno 1314. sin-
gulis enim annis eum nonnulla præcedentibus addidisse,
argumento erat calami & atramenti*

mutatio.